

Логори на Голом отоку и Светом Гргуру

у писаним изворима и биографијама
сведока времена

Тема/е:	Друштвене промене након Другог светског рата. Србија у другој југословенској држави (ДФЈ, ФНРЈ, СФРЈ): репресија и злочини у послератном периоду; политичко насиље у Југославији
Циљна група:	4. разред средњих школа и гимназија; групе младих у неформалном образовању
Трајање програма:	45 или 90 минута
Корелација са школским предметом/има:	Историја, географија, грађанско васпитање
Исходи:	<p>Ученици/це ће бити способни да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведу узроке оснивања логора на Голом отоку и Светом Гргуру • Објасне зашто су особе биле затваране у те логоре • Анализирају писане изворе – биографије и сведочанства – логораша/ица те опише локација на Голом отоку • Критички процене однос према логорашима за време боравка на Голом отоку и Светом Гргуру, као и њихов третман након ослобађања • Развију сопствени став о важности и утицају логора на Голом отоку и Светом Гргуру на друштво у Југославији
Методe:	Рад у пару, предавање, разговор, расправа, рад на писаним изворима, групни рад
Активности:	<p>Ученици/е у паровима, према распореду седења (или самостално), понављају досад научено градиво. Пре свега, фокусирају се на успоставу власти у Југославији при крају и непосредно након Другог светског рата, на њен положај у односу на СССР и Запад у том тренутку, на политичке и економске мере које су уведене те опште стање у држави и у друштву након рата. Најважније одговоре записују у свеску.</p> <p>(5 мин)</p> <p>Наставник/ица најављује нову наставну јединицу</p> <p>(1 мин)</p>

УВОД У НАСТАВНУ ТЕМУ НА ЧЕТИРИ ПОНУЂЕНА НАЧИНА:

ОПЦИЈА 1:

Наставник/ица методама усменог излагања, разговора, расправе и коришћењем различитих извора објашњава ученицима догађаје око доношења Резолуције Инфромбирова, како се она одразила на Југославију, разлоге настанка логора на Голом отоку и Светом Гргуру те о разлозима одвођења људи у те логоре
(10 мин)

ОПЦИЈА 2:

Ученици/це самостално читају и записују најважније податке из три поглавља о историји Голог отока са странице, како би се упознали с историјским контекстом и функционисањем логора.
(10 мин)

Након што су сви ученици прочитали текстове те записали најважније информације, путем разговора и неколико постављених питања, могло би се проверити њихово разумевање прочитаног. Ако је потребно, нејасноће треба додатно објаснити.
(10 мин)

ОПЦИЈА 3:

Наставник/ица пројектује слику Голог отока на табли и поставља питање: шта видите, које је ово острво? Ученици износе предлоге. Наставник/ица каже да се ради о Голом отоку и пита их шта су до сада чули о том острву. Ученици износе мишљење. Наставник/ца даље каже да ће тема данашњег часа бити логор на Голом отоку и у пар реченица износи ток данашњег часа.

Наставник/ица отвара страницу www.goli-otok.net и каже да ће она бити извор информација данашњег наставног блока
(10 мин)

ОПЦИЈА 4:

Наставник/ица најављује тему Голи оток и отвара веб страницу www.goli-otok.net. Од доле наведених појмова наставник је израдио папириће с појмовима (Резолуција Инфромбироа, Реакције на Резолуцију у Југославији, Реакција Стаљина на Резолуцију, Оснивање и функционисање Голог Отока, „Ибеовци” итд). Ученици извлаче папириће и ако нешто о том појму знају, онда то кажу, ако не знају ништа, онда наставник тумачи појам. **(10 мин)**

Информације и особе које треба споменути:

- Резолуција Инфромбироа
- Реакције на Резолуцију у Југославији (страх од војног сукоба, колективизација, страх од унутрашњих превирања, ..)
- Реакција СССР-а и Стаљина на Резолуцију (изолација Југославије, догађања у Мађарској и другим суседним земљама, ..)
- Оснивање и функционисање Голог отока и Светог Гргура
- „Ибеовци“ – разлози зашто су људи затварани те о условима у логору

ОБРАДА НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ НА ТРИ ПРЕДЛОЖЕНА НАЧИНА:

Након што су најважнији појмови и процеси важни за настанак и деловање логора Голи оток и Свети Гргур објашњени, наставник/ица може да одабере једну од две опције за групни рад. У том случају, трајање јединице је 45 минута. Друга опција је да наставник/ца одлучи да с ученицима/цама ради оба задатка за групни рад. Тада би за обраду јединице требала два школска часа, односно 90 минута. Тада би се и овде предложено трајање групног

рада и презентација могло продужити и прилагодити блок часу.

ОПЦИЈА 1.

Наставник/ица дели ученике/це у групе од 4-5 ученика/ица по групи. Свакој групи задаје по једну од локација из Виртуелног водича по логору. Ако нема довољно група за све локације, ученици/це сами бирају локације које су им најзанимљивије те које би желели да додатно истраже. Након што су одабрали, договарају се с другим групама, како би били сигурни да истражују различите локације.

Ученици/це путем таблета/мобилног телефона приступају страници те читају текст о задатој локацији. Такође, путем Интернета истражују додатне информације о својој локацији.

Питања на која би требали да одговоре:

1. У којем је периоду настала/изграђена локација?
2. Чему је она служила за време постојања логора?
3. Како су је доживљавали логораши?
4. Постоји ли та локација и данас на острву?

(10 мин)

Након што је истекло задато време, свака група презентује другим ученицима/цама шта су сазнали о својој локацији. На тај начин ће се сви ученици/це упознати са свим локацијама на острву. **(15 мин)**

Након што су све групе презентовале своје локације, кроз дискусију, наставник/ца може да усмери ученике/це према закључку свих презентација. **(5 мин)**

1. Какви су били услови живота логораша/ица на Голом отоку и Светом Гргуру? Како је изгледао њихов свакодневни живот у логору?
 2. Шта је по теби најшокантније о животу логораша и логораша на Голом отоку, образложи зашто!
-

-
3. Шта мислите зашто није могуће успоставити овакав радни логор у данашњој Србији.

ОПЦИЈА 2.

Предлог 1:

Наставник дели ученике/це у групе од 4-5 ученика/ца те свакој групи задаје да прочита по једну биографију логораша/ица с Голог отока и Светог Гргура те након читања одговоре на следећа питања: **(10 мин)**

1. Где је рођен логораш/ица о којем/којој сте читали (етничка припадност)?
2. Шта је радио/ла пре/за вријеме/ непосредно након Другог светског рата?
3. Зашто је одведен/а на Голи оток/Свети Гргур?
4. Како је третиран/а након ослобођења из логора?

Након истека задатог времена, ученици/це презентују свог сведока/ињу, с фокусом на постављена питања. Свака група презентује своје одговоре те друге информације о сведоку, ако сматрају да нешто важно није покривено питањима.

(15 мин)

Након што су све групе презентовале своје одговоре, кроз дискусију, сви ученици/це одговарају на следећа питања. Она су закључак претходне активности, тј. требају да наведу ученике/це да сами закључе о разноликости сведока/киња и њихових искустава у логору и након њега.

(5 мин)

1. Шта сте приметили из претходних презентација, ко су били логораша/це Голог отока и Светог Гргура? Можемо ли о њима говорити као о једној хомогеној групи људи са заједничком идеологијом и политичким програмом?
-

ОПЦИЈА 3:

Ученицима/ама се задаје следећи задатак те они у пару или у мањим групама бирају једну биографију и о њој пишу чланак.

Ви сте унук/а једног од логораша или логорашаца с Голог отока и по занимању сте новинарка из познатих дневних новина. Замољени сте да напишете чланак о вашој баки или деди поводом годишњице доласка логораша на Голи оток. Чланак не сме да има више од 400 речи.

(30 мин)

Чланци се на крају читају у мањим групама.

(15 мин)

ЗАКЉУЧАК:

Ученици самостално читају поглавље са странице Голи оток под насловом “Голи Оток у савременој хрватској култури сећања” те одговарају на следећа питања:

Питање:

1. Памтимо ли данас у српском друштву Голи оток или је он заборављен? Објасни свој одговор.

У случају недостатка времена, овај задатак може бити и за домаћи.

Материјали и опрема:

Рачунар и пројектор, мобилни телефон/таблет или одштампане биографије сведока, свеске

Напомене:

Аутор: Тена Бањеглав, наставница историје

Образовни материјали настали су у оквиру пројекта „ГОЛИ ОТОК – Виртуелни водич кроз историју кампа“.

Сви материјали доступни су на страници

<https://goli-otok.net/>

Препоручени избор биографија:

- 1) Ђина Маркуш
- 2) Жени Лебл
- 3) Ева Грлић
- 4) Петар Комненић
- 5) Кадри Халими
- 6) Драган Озрен